

Sygn. akt I Co 1775/13

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lutego 2016 r.

Sąd Rejonowy w Nysie I Wydział Cywilny

w składzie

Przewodniczący: SSR Grzegorz Kowolik

po rozpoznaniu w dniu 16 lutego 2016 roku w Nysie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku wierzycieli R. M., Burmistrza N., Naczelnika Urzędu Skarbowego w (...) Banku S.A. z siedzibą w W.

przeciwko dłużnikom D. U. i M. U.

o egzekucję świadczeń pieniężnych prowadzoną przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w (...) A. U. w sprawach o sygn. akt Km (...), Km (...), Km (...)i Km (...)

w przedmiocie zatwierdzenia planu podziału kwoty uzyskanej z licytacji nieruchomości

z urzędu

w trybie czynności nadzorczych

postanawia:

nakazać Komornikowi Sądowego przy Sądzie Rejonowym w (...) A. U. dokonania zmiany w projekcie planu podziału kwoty uzyskanej z egzekucji z nieruchomości, dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...), w części dotyczącej opłaty egzekucyjnej poprzez ustalenie opłaty egzekucyjnej w taki sposób, aby opłata ta została wskazana bez podatku od towarów i usług albo aby została wyrażona wraz z należnym podatkiem od towarów i usług, lecz aby tak ustalona opłata egzekucyjna nie przekraczała maksymalnej wysokości opłaty egzekucyjnej wynikającej z art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach i egzekucji oraz poprzez ustalenie wysokości pozostałych kosztów egzekucji niepowiększonych podatkiem od towarów i usług.

UZASADNIENIE

W dniu 9 grudnia 2015 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w (...) A. U. przedłożył tutemu Sądowi poprawiony projekt planu podziału kwoty uzyskanej z egzekucji z nieruchomości, dla której urządzona jest księga wieczysta numer (...), prowadzona przez Sąd Rejonowy w(...)V Wydział Ksiąg Wieczystych.

W planie podziału sumy uzyskanej ze sprzedaży przedmiotowej nieruchomości organ egzekucyjny wskazał, iż koszty egzekucyjne zostają powiększone o wartość podatku VAT.

Zarządzeniem z dnia 22 stycznia 2016 r. zwrócono się do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w(...)A. U. o dokonanie korekty planu podziału w części dotyczącej wynagrodzenia komornika poprzez umieszczenie stawki podatku VAT w taki sposób, aby mieściła się ona w widelkach wskazanych w art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach i egzekucji – zwana w dalszej części uzasadnienia ustawą komorniczą, to znaczy żeby kotwa brutto mieściła się w granicach wskazanych w wyżej powołanym przepisie.

W odpowiedzi na wyżej wskazane zarządzenie organ egzekucyjny wskazał, że niemożliwym jest na tym etapie wykonanie woli Sądu, albowiem jak wynika wprost z art. 1035 Kodeksu postępowania cywilnego, który wskazuje, że niezwłocznie po złożeniu na rachunek depozytowy Ministra Finansów sumy ulegającej podziałowi komornik sporządza się projekt planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji i przedkłada się go sądowi.

Zdaniem komornika, sporządzony plan podziału w żaden sposób nie narusza dyspozycji art. 49 ust. 1 ustawy komorniczej albowiem opłaty egzekucyjne wskazane w projekcie planu podziału w żaden sposób nie naruszają wyżej wskazanej regulacji i zostały ustalone w prawidłowej wysokości.

Organ egzekucyjny na uzasadnienie swego stanowiska powołał się na treść orzeczeń Sądu Najwyższego, orzeczenia innych sądów powszechnych oraz opinie prawne. Dalej komornik wywodził, że opłaty egzekucyjne stanowią wynagrodzenie komornika, to jest zapłatę jaką komornik ma otrzymać tytułem wykonywanych czynności i to właśnie ta kwota stanowi podstawę opodatkowania, co oznacza że należy ją zwiększyć o kwotę stawki podatku.

W ocenie komornika, w celu umożliwienia komornikowi wykonania obowiązku podatkowego, po uprawomocnieniu się planu podziału, suma naliczonego podatku VAT winna zostać przekazana komornikowi przez Sąd wraz z należną komornikowi opłatą egzekucyjną.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 759 in genere Kodeksu postępowania cywilnego czynności egzekucyjne są wykonywane przez komorników z wyjątkiem czynności zastrzeżonych dla sądów. Sąd może z urzędu wydawać komornikowi zarządzenia zmierzające do zapewnienia należytego wykonania egzekucji oraz usuwać spostrzeżone uchybienia.

W pierwszej kolejności, dokonując oczyszczenia przedpola do dalszych rozważań podnieść należy, iż powołane przez komornika stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w orzeczeniu z dnia 15 grudnia 2006 r., w sprawie o sygn. akt 115/06, nie może mieć zastosowania w rozpoznawanej sprawie, albowiem układ faktyczny ocenianej przez Sąd Najwyższy sprawy różni się od stanu faktycznego niniejszej sprawy. Wskazać jedynie należy, że Sąd Najwyższy w wyżej wskazanym orzeczeniu wyraził zapatrywanie uznając, że jeżeli na dłużniku spoczywa obowiązek podatkowy związany ze sprzedażą towarów, w planie podziału sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości jako sumę ulegającą podziałowi (art. 1024 § 1 punkt 1 Kodeksu postępowania cywilnego) wymienia się kwotę uzyskaną z egzekucji, pomniejszoną o podatek od towarów i usług. W tym ujęciu komornik traktowany jest jako płatnik podatku VAT, zaś niniejsza sprawa odnosi się do roli komornika jako podatnika podatku VAT, stąd też wyżej wskazane zapatrywanie prawne pozostaje w stosunku irrelevantnym do przedmiotowego zagadnienia, ocenianego w niniejszej sprawie.

Godzi się w tym miejscu zaakcentować, iż według art. 49 ust. 1 ustawy komorniczej wysokość opłaty stosunkowej oblicza się według stawki procentowej od wartości wyegzekwowanego świadczenia. Stawka ta wynosi w zasadzie 15% z kwotowymi ograniczeniami w postaci minimalnej i maksymalnej wysokości opłaty stosunkowej, która nie może być niższa niż 1/10 i wyższa niż trzydziestokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego.

W świetle art. 15 ust. 1 ustawy o z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, zwanej w dalszej części uzasadnienia ustawą o VAT za podatników uznaje się osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne, wykonujące samodzielnie działalność gospodarczą, o której mowa w ust. 2, bez względu na cel lub rezultat takiej działalności. Zgodnie natomiast z ust. 6 tej regulacji, nie uznaje się za podatnika organów władzy publicznej oraz urzędów obsługujących te organy w zakresie realizowanych zadań nałożonych odrębnymi przepisami prawa, dla realizacji których zostały one powołane, z wyłączeniem czynności wykonywanych na podstawie zawartych umów cywilnoprawnych.

W tym miejscu przyjdzie wskazać, iż stosownie do interpretacji ogólnej Ministra Finansów z 9 czerwca 2015 r.. sygn. (...). (...) 19 - wykonywane przez komorników czynności należy uznać za podlegające opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług świadczenie usług za wynagrodzeniem. Jednocześnie do tych czynności nie ma zastosowania wyłączenie, o którym mowa w art. 15 ust. 6 ustawy o VAT, a zatem podlegają one opodatkowaniu na zasadach ogólnych.

Powyższe oznacza, że art. 15 ustawy należy rozumieć w ten sposób, że w ramach prowadzonej działalności Komornik będzie występował w roli podatnika VAT.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o VAT, opodatkowaniu podatkiem VAT podlegają między innymi odpłatna dostawa towarów i odpłatne świadczenie usług na terytorium kraju. Z kolei art. 7 ust. 1 tej ustawy stanowi, że przez dostawę towarów rozumie się przeniesienie prawa do rozporządzania towarami jak właściciel. Stosownie natomiast do art. 8 ust. 1 ustawy o VAT, przez świadczenie usług rozumie się każde świadczenie na rzecz osoby fizycznej, osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej, które nie stanowi dostawy towarów.

W konsekwencji w związku z faktem, że czynności wykonywane przez komornika wchodzące w zakres jego profesjonalnej działalności, w tym w szczególności egzekucja świadczenia pieniężnego z majątku dłużnika, nie stanowią dostawy towaru, stanowią one usługę w rozumieniu art. 8 ust. 1 ustawy o VAT.

Zgodnie z art. 29a ust. 1 ustawy o VAT podstawą opodatkowania, z zastrzeżeniem ust. 2-5, art. 30a-30c, art. 32, art. 119 oraz art. 120 ust. 4 i 5 tejże ustawy, jest wszystko, co stanowi zapłatę, którą dokonujący dostawy towarów lub usługodawca otrzymał lub ma otrzymać z tytułu sprzedaży od nabywcy, usługobiorcy lub osoby trzeciej, włącznie z otrzymanymi dotacjami, subwencjami i innymi dopłatami o podobnym charakterze mającymi bezpośredni wpływ na cenę towarów dostarczanych lub usług świadczonych przez podatnika.

Jak już zostało wskazane, zgodnie z art. 49 ust. 1 ustawy komorniczej w sprawach o egzekucję świadczeń pieniężnych komornik pobiera od dłużnika opłatę stosunkową w wysokości 15% wartości wyegzekwowanego świadczenia, jednak nie niższej niż 1/10 i nie wyższej niż trzydziestokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego. Oznacza to, że opłata stosunkowa pozostaje ściśle uzależniona od wykonania usługi polegającej na egzekucji świadczenia pieniężnego z majątku dłużnika, jest do niej proporcjonalna oraz nie pobiera się jej w przypadku, w którym egzekucja jest nieskuteczna. Opłata stosunkowa stanowi więc niewątpliwie zapłatę za wykonaną czynność.

Katalog elementów dodatkowych wchodzących w skład podstawy opodatkowania określony został w art. 29a ust. 6 ustawy o VAT. I tak, stosownie do wyżej wskazanego przepisu podstawa opodatkowania obejmuje: podatki, cła, opłaty i inne należności o podobnym charakterze, z wyjątkiem kwoty podatku, koszty dodatkowe, takie jak prowizje, koszty opakowania, transportu i ubezpieczenia, pobierane przez dokonującego dostawy lub usługodawcę od nabywcy lub usługobiorcy.

Wobec powyższego należy stwierdzić, że w przedmiotowej sprawie należy zastosować wyrażoną w art. 29a ust. 1 ustawy o VAT zasadę ogólną ustalania podstawy opodatkowania w oparciu o wszystko, co stanowi zapłatę. Przy czym zgodnie z art. 29a ust. 6 ustawy o VAT, podstawa opodatkowania nie zawiera podatku VAT.

Tym samym dla czynności wykonywanych przez komornika na rzecz dłużnika, które sprowadzają się do zwolnienia dłużnika od posiadania długu, za które komornik pobiera od dłużnika opłatę stosunkową, o której mowa w art. 49 ust. 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, podstawą opodatkowania jest kwota równa pobranej opłacie stosunkowej, pomniejszona o kwotę należnego podatku VAT.

Bez znaczenia w świetle regulacji dotyczących podatku VAT jest to czy otrzymana przez podatnika zapłata pokrywa jedynie koszty dostarczonych towarów lub wyświadczonych usług, czy też zapewnia podatnikowi zysk.

Tym samym, kwota otrzymanego przez komornika wynagrodzenia za świadczone usługi zawiera już podatek VAT.

Zgodnie z ogólną regułą wynikającą z przepisów w zakresie podatku VAT, w zakresie, w jakim towary i usługi są wykorzystywane do wykonywania czynności opodatkowanych, podatnikowi, w tym komornikowi przysługuje prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego przy zakupach tych towarów lub usług (tzw. odliczenie podatku)- taką możliwość przewiduje dyspozycja art. 86 ust. 1 i 2 ustawy o VAT. W ten sposób za nieuprawnione należy wskazać rozumowanie takiego ujęcia w którym kwota otrzymanego przez komornika wynagrodzenia za świadczone usługi zawiera już podatek VAT, jako zabiegu naruszającego dyspozycję art. 46 ust.

1 ustawy komorniczej, albowiem przyjęcie odmiennego stanowiska, to jest takiego, że kwota otrzymanego przez komornika wynagrodzenia za świadczone usługi nie zawiera podatku VAT, doprowadziłaby do bezpodstawnego wzbogacenia organu egzekucyjnego kosztem dłużnika, w sytuacji faktycznej możliwości obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego przy zakupach towarów lub usług.

Ponadto wskazać należy, iż obowiązek podatkowy od czynności egzekucyjnych oraz innych czynności przekazanych komornikowi sądowemu powstaje w chwili otrzymania całości lub części zapłaty składającej się na wynagrodzenie komornika. W ten sposób kwoty wydatków wymienionych w art. 39 ust. 2 ustawy komorniczej, składające się na ogólne pojęcie kosztów egzekucji, nie wchodzi do podstawy opodatkowania, gdyż stanowią one wydatki poniesione w imieniu i na rzecz usługobiorcy, które są ujmowane przejściowo przez komornika w prowadzonej przez niego ewidencji na potrzeby podatku i nie stanowią zapłaty wynagrodzenia, to jest podstawy opodatkowania podatkiem VAT. Takie stanowisko podyktowane jest regulacją zawartą w art. 29a ust. 7 punkt 3 ustawy o VAT.

Konkludując, wskazać należy na treść art. 1024 in genere Kodeksu postępowania cywilnego. Przepis ten reguluje treść planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji w szerokim tego słowa ujęciu. Zgodnie z dyspozycją przedmiotowej normy w planie podziału umieszcza się między innymi kwoty należne komornikowi i Skarbowi Państwa - właściwemu sądowi rejonowemu lub okręgowemu, z tytułu kosztów postępowania egzekucyjnego, w którym nastąpiła egzekucja składnika majątku dłużnika. Sąd dokonując z urzędu w trybie nadzoru sądowego nad egzekucją kontroli przedłożonego projektu planu podziału ma prawo do wydania komornikowi zarządzeń mających na celu usunięcia spostrzeżonych uchybień zawartych w projekcie planu podziału.

Uznać zatem należy, że skoro kwota otrzymanego przez komornika wynagrodzenia za świadczone usługi zawiera już podatek VAT, koniecznym stało się w trybie art. 759 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego wydanie stosownych zarządzeń nadzorczych.

Kwestie zasadność nałożenia takiego obowiązku podatkowego na Komorników i sposobu naliczania i poboru podatku powinny być kwestionowane przez Komorników w postępowaniu administracyjnym. W postępowaniu sądowym, Sąd jest związany interpretacją podatkową organu podatkowego, w tym przypadku Ministra Finansów.

Sygn. akt: I Co 1775/13

ZARZĄDZENIE

1. odnotować postanowienie;

2. odpis postanowienia doręczyć:

- wierzycielom i dłużnikom oraz Komornikowi z pouczeniem o zażaleniu i pouczeniem dla Komornika, że w przypadku braku zaskarżenia postanowienia, powinien przedłożyć korektę planu podziału w terminie 7 dni od otrzymania niniejszego orzeczenia;

3. kal. 7 dni;

4. akta do kontroli w dniu 29 lutego 2016 r.

N., dnia 16 lutego 2016 roku